

Dopisi.

Waukegan, Ill., 3. aprila.

Cenjeni urednik Proletarca! Prosim priobciti v Proletarcu sledece pojasnilo:

V nedeljo dne 26. marca je priredila Jugosl. soc. delavska organizacija št. 45 v Waukeganu - North Chicago svoj prvi javni politični shod. Ob tej priliki se je zbralo mnogoštevilno slovensko in hrvatsko delavstvo, katerih večina je bila željna poslušati govor, ki ga je imel sodr. Jože Zavertnik iz Chicage. Njegov govor je bil sicer kratke, kajti pojavile so se hijene v človeški podobi, ki so kljubovalne besedam, ki so hotele bičati sedanjih krivičnih sistemov; a vseeno je povedal dosti za tiste, ki so prišli na shod z dobrim namenom. Če bi bilo mirno, bi bilo gotovo boljše. Nič čudnega ni bilo to; saj se je v nedeljo že pri prvi maši namigavalo in oznanjevalo, da pridejo iz Chicage socialisti, kateri bodo uredili po cerkvi.

Toda cerkev je bila le pretveza: kajti P. dobro ve, da socialisti niso razgrajali in da se po cerkvi ne udari kar tako, ampak vedel je, da pri maši to vleče, zato jih je nafarbal. Ampak stvar je druga. Nasprotniki delavstva se namreč boje, da bi se le-ti združili in bi jih potem ne mogli tako lahko izkoristiti. Od tod hujskanje, napadanje in obrekovanje. Toda Waukegan ne spi več spanje pravičnega, prebudil se je, tudi on gre naprej z duhom časa.

Na zadnjem - prvem javnem socialističnem shodu, je bil organiziran odpor proti prosveti, napredu, delavski zavednosti. In to ni bil prvi.

Tudi preje so bili odpori. Le pogledimo nazaj, ko se je začelo osnovanje društev za S. N. P. J., napr. Sloga, št. 14, in kasneje ženskega društva, Čitalnice, Sokola itd. Ali ni bil vedno odpor od tiste strani, ki je hotela poriniti vedno kazalec časa nazaj? Vsekakor! Za vsako ped napredku je bil odpor, katerega je bilo treba bojevati. In kdo je največ raval proti napredku? Par ljudi, ki znajo komaj podpisati svoje ime, ki hočejo pa veljati za "mažakarje", ker so jim delaveci, - slovenski delaveci pripomogli, da imajo par centov. In ker imajo par grošev, si pa domišljajo, da bodo zajezili tok časa in napredka.

Zalostno je pač, da se pri tem nizkotnem delu poslužujejo podpornih kat, društev, ki nimajo nobene druge naloge, kakor podpisati vdove in sirote. Amerikanec bi rekel tem "mažakarjem" "cowards"! V svoji domišljiji sanjajo, da so kat, podp. društva zato tukaj, da bodo slavila puhle butice raznih "mažakarjev", druge pa blata.

To je bil maneuver tudi dne 26. marca na javnem socialističnem shodu.

Delaveci! Mislite li, da so bili tisti, ki so dajali groše za gnjlje jajea, katere naj bi metali v govornika, vaši prijatelji? Mar mislite, da vas tisti "mažakarji" vpoštevajo? Božite no; - smejejo se vam.

Eden teh "mažakarjev" se šteje celo za starega Amerikanca, vzle temu, da nima nič ameriškanskega na sebi.

Teh-le "mažakarjev" parola je le zabavljati po starokrajjski klerikalni navadi čez vse, kar je naprednega, družnega nič!

Náša parola pa naj bo v bodoče vsem trgovcem in gostilničarjem: neutralni bodite: kdor se bo tega držal, bo shajal, kajti spoznavalimo bomo, da mu je za delavski napredek in ga bomo po svoji moči podpirali. Drugače naj si vsak sam pripiše.

Jugosl. soc. klub v Waukeganu - North Chicagu, se ne bojuje proti cerkvi: ne gre se za versko uprašanje, ampak da se delaveci organizirajo v svojo politično delavsko organizacijo proti tlačiteljem delavcev. V naprej bo dajal klub vsa navodila kako se je treba organizirati vsem, ki žele pristopiti.

V Ameriki se ima vsak pravico organizirati. Če se organizirajo trusti, zakaj bi se ne organizirali delaveci? Če je trustjanom sloga dobrodošla, zakaj bi ne bila delavcem?

Zato pa naprej - v organizacijo!

Konečno opozarjam slovensko delavstvo v Waukeganu, da se vrši dne 7. maja t. l. popoldne drugi javni ljudski shod, in sicer to pot v Finski dvorani. Govorniki pridejo iz Chicage in Kenoshe. Na krov torej!

S socialističnim pozdravom. Dober socialist.

POPRAVEK.

Dobili smo sledeči popravek: Blagovolite popraviti v Proletarcu pomoto, ki je bila priobčena v predzadnjem listu, kjer se glasi, da je igrala v Waukeganu, Il., ob priliki javnega shoda Finska godba. Prav naj se glasi, da je igrala slovenska godba pod vodstvom sodruga Joe Selana. Ta godba je vedno na razpolago delavski stranki, in bo igrala tudi na drugem javnem shodu dne 7. maja v Finski dvorani.

Hazzard, Pa.

Cenj. uredništvo "Proletarca"! Ker je to prvi moj dopis, dasi že čitam Proletarca, odkar je zagledal bel dan, se nadejam, da ne bo šel v koš.

Dela se v tem kraju slabo, ker so rovi večina zaprti. Dela se le po par dni v tednu. Teh par dni dela je ravno toliko, da dobi kompanija rent. Če bi ne bilo radi renta, bi kompanija še teh par dni ne pustila delati. Tako je pač v tej, po božji volji in - kakor nekteri pravijo - lepo urejeni družbi. Kapitalisti se ne brigajo za žene in otroke delavcev. Ko je dovolj nakopane premoaga ali dovolj izdelanih potrebnin v fabriki, pa se zapre. Trpljenje pa ne pade na žene in otroke kapitalistov, ampak vedno le na žene in otroke delavcev.

Toda kaj početi? Jamrati! Se ne spleča. Organizirati se je treba v socialistične klube in poučevati se o nauku socializma. Danes se žal, delaveci še vse premalozanimajo za socializem. Najraje proti njemu zabavljajo in s tem pljujejo v lastno skledo. Pa ne samo delaveci to delajo, tudi eni časopisi se poslužujejo tega nizkega dela. Nedolgo tega je pisal neki new yorški list, da imajo socialisti le dolge jezike in da v sluščaju potrebe raje vzemo nego dajo.

Tistemu lističu bi jaz svetovala, naj v prihodnje raje molči, kajti on niti ne ve, da živi, kaj se le, da bi poznal življenje delavca. Uprasha bi, koliko je dal premogarskim strajkarjem oni listič? Meri pač vate po sebi. Toda ni zamere; kajti Newyorški Slovenci spijo še vedno spanje pravičnega. Razredne zavednosti ni tam. Klečeplastvo, frakarstvo, lakajstvo, strahopetnost, nevoščljivost in zavist vlada tamkaj. Majhni ljudje so tam, topi in samoljubni. Toliko za danes.

S socialističnim pozdravom Fenny Julius.

Oregon City, Oregon.

Cenjeni sodrug urednik! Prosim priobciti sledeče:

Delavske razmere so se v tem kraju nekoliko zboljšale, ampak vendar ne tako, kakor smo pričakovali.

Tukaj mislijo ostali delaveci, da socialisti nimajo novo vero. Dostikrat se šteje: "kaj bodo neki socialisti naredili?" Na to pravimo mi: dokler delaveci ne bodo hoteli predgručiti razmer, seveda ne bo drugače: časi čarovništva so minuli. Socialisti niso nikaki eperniki, da bi dobre čase "priocprali". No, no! Organizirati se je treba, potem homo pa že kaj narediti: to se pravi vsi skupaj. Dokler se delaveci nečejo socialistično organizirati, in da le od zunaj zabavljajo, seveda ne more biti uspeha. Zakaj je bil uspeh v Milwaukee, v Butte, Girard itd., kjer so izvolili svoje kandidate? Organizirali so se.

Vsak začetek je težak; ali če ni začetka, tudi ne more biti uspeha. Zato pa slovenski delaveci v Oregon City: ne poslušajte nasprotnikov, ki menijo, da je bilo vedno tako na svetu in da tako ostane.

Pogledimo po svetu, v Nemčijo, Švice, Francijo, Finsko, Avstrijo itd., kako socializem povsod napreduje. Zakaj bi tudi mi v Ameriki ne napredovali? Ali smo mi manj vredni, za manj možgani? Ne, mi moramo naprej!

Apeliram na zavedne delavce v Oregon City, da pristopijo v naš

socialistični klub in se bojujejo z nami za boljšo bodočnost, če že ne za nas, pa vsaj naše potomce. To je naša sveta dolžnost. Naprejši torej za socialistično propagando! Vincent Klaskanek

Oglesby, Ill., 26. marca.

Cenjeni sodrug urednik! Po dolgem času se zopet enkrat oglašim. Naznaniti moram, da naš socialistični klub št. 39, katerega smo ustanovili v januarju, prav dobro napreduje.

Na zadnji mesečni seji smo sklenili, da priredimo dne 17. aprila, to je na velikonocni ponedeljek veselico. Začetek veselice je ob 2. uri popoldne.

Vabimo torej vse somišljenike in prijatelje z okolice in Oglesby da se te veselice udeleže kar najobilneje.

Kakor povsod, tako imamo tudi tukaj nasprotnike socializma. Ampak kdo bi se nanje oziral? Mi gremo naprej, za našim ciljem, za našimi opravičenimi zahtevami. Nihče ne bo dal delavcem pravice, če si jo ne bodo izvojevali sami. Mislim da je malo delavcev, ki bi bili zadovoljni z današnjimi razmerami. Ravno to je pa vzrok, da bi se morali zavedati svojega stanja in vstopiti v socialistično organizacijo.

Sedaj se bližajo v našem County zopet volitve. Delaveci! za koga hoste oddali svoje glasove? Mar kapitalističnim kandidatom, demokratom, ali republikancem? Jaz mislim da ne! Vem sicer, da bo nekaj taceh, ki se bodo prodali za kozarec pive ali surdljivo smodko, toda večina, upam, bo glasovala socialistično.

Pokažimo, da kapitalisti v Oglesby ne bodo imeli na volilni dan tako lahko igro.

V društvenem življenju je precej napredka in vlada lepa sloga.

Sramotilen pečat za našo neselbino je le v tem, da imamo tudi komoriste, pa ne italijanske, ampak domače, slovenske. En tak "komorist" je pred kratkem napadel T. P., ki se je vračal domov z dela mimo njegove gostilne.

Doričnemu neotesanec bi svetovali, da opusti svojo robotost in neotesanost. Briga naj se raje za se, mirne ljudi pa naj pusti pri miru.

Toliko za sedaj. Konečno pozdravljam vse sodruge in "Proletarca"!

Oglesbvski socialist.

Claridge, Pa.

Zahvala.

Skupni odbor izmed društev S. N. P. J. v westmorelandskem okraju se tem potom srčno zahvaljuje Jugosl. socialističnemu klubu, št. 13, Sygan, Pa, kateri je poslal po br. tajniku Luis Glazarju svoto \$29.00 nam ulogim strajkarjem v pomoč in katero svoto so nabrali na klubovi seji sledeči: J. Blehač, Matt, Dermota, Ant. Guzelj v Sygan, Pa in Ant. Godič v Cuddly. Darovalci so sledeči: J. \$1.00; L. Guzelj, Ant. Guzelj, J. Lesjak in M. Oblak; po 75 ct.: G. Usnič in L. Glazar; po 50 ct.: J. Blehač, L. Kaučič, J. Debelak, Fr. Miklaunič, J. Likar, J. Krivec, A. Plataršek, V. Debelak, J. Romaniš M. Dermota, J. Guzelj; po 45 ct.: D. Vohta; po 30 ct.: Fr. Rovanc po 25 ct.: L. Novak, A. Klenčnik, J. Mravlja, J. Dermota, J. Lèvee, J. Keartič, M. Kaučič, J. Dermota, G. Vozben, T. Skender, Mery Troson, J. eVrdinec, J. Jerman, M. Kreh, M. Dolene, P. Dolene, M. Dermota, Fr. Likar, L. Bogataj, J. Vatačnik, L. Dernašek, J. Maurer, A. Guzelj, Fr. Robselj, M. Paulič, L. Dernašek, Ant. Žagar, Fr. Lesjak, C. Zaverl, J. Valentinčič, N. Knez, Fr. Harlička, Fr. Zupan, F. Piro, M. Kos, M. Kraine, B. Glazar, A. Pitroch, J. Taish, D. Prica, J. Virant; po 20 ct.: L. Kočevar, Fr. Višnikar; po 15 ct.: L. Zupan, J. Pleteršek in A. Laurentič; po 10 ct.: Fr. Dobravec, Iv. Pustavc, J. Hribarič, J. Shiffer, Brat Ant. Golič iz Cuddly je nabral \$5.50 med sledečimi člani: po 50 ct.: M. Guzelj, G. Kauparšek in J. Krežander; po 25 ct.: A. Goličič, M. Goličič, J. Zerlič, J. Čadež, M. Raimor, J. Lukačič, J. Žagar, J. Domitrovčič, J. Jančo, Fr. Šraj, L. Slivník, Neimenovan, L. Sekel, Rozi Rebenšek, G. Mihelij, P. Goličič.

Srčno se zahvaljujem vsem darovalcem in darovalkam, posebno darovalcem, posebno pa še nabitelem, kateri so se potrudili in nam uboze strajkarje spomnili. Za odbor.

J. Mlakar, skupni taj.

box 68. Claridge, Pa.

Franklin-Ugh., Pa.

ODPRTO PISMO

John Pakju v East Conemaugh, Pa. Pod krinko da delaš v imenu odbora nekega društva, katero si prilastuje ime "Bled", si napisal "Objavo in vabilo", v katerem vabiš Pevske in izobr. društvo "Bled" k skupnemu posvetovanju glede veselice v pomoč strajkarjem v Westmoreland Co.

Ta misel se je izprožila med člani Franklinških društev že za časa enakke prireditve v New Yorku ter se bo upoštevala med istimi v najkrajšem času. Tvojemu, ali če hočeš, Vašemu vabilu se pa "Pev in izobr. dr. Bled" ne more odzvati, in sicer iz sledečih razlogov:

1. Imenovanemu društvu ni znano obstoj katerega drugega pevskega društva "Bled" v tej okolici. - Vi, ki si lastite to imenovanje, ste bili pozvani od našega pevovodje br. Raf. Zupance, da ga tohite, ker vam je očitno, da si na nepošten način prisvajate premoženje in ime društva "Bled". Ker tega niste storili, ste sami priznali, da ste "Bledu" enostavno ukradli njegovo premoženje in imenovanje. Kot družba (ne društvo!) z ukradenim imetjem pa seveda ne pridete nikdar vpoštev pri poslenih društvih.

2. Tebi, John Pakju, se je očitno, da si nagovarjal skebe iz Westmoreland Co., naj ustanovijo tam društvo ter isto priklopijo k S. D. P. Z. Na to očitno se nisi opravičil ter s tem priznal resničnost te trditve. - Človek, kateri kot glavni tajnik Delavske Zveze nabira skebe za društvo, oziroma Zvezo, ni vreden drugega, nego da se mu pljuje v obraz, in nikakor ni sposoben, vabiti poštna delavska društva k kakšni prireditvi, pa najsi ima ista še tako blag namen.

Strajkarje v Westmoreland Co. pa prosimo, da nam ne zamerite, ker se ne moremo udeležiti te morebitne prireditve. Znano vam je, da so se člani Franklinških društev že pogostokrat spomnili na Vas (česar Conemaughski ne morejo trditi), in v kratkem pride čas, ko vam homo spet pomagal po naših močeh, seveda ne s takimi zvižganji in sili, kot jih je hotel izpeljati J. Pakju s svojim načrtom.

Za pevske in izobrazevalno društvo "Bled": Frank Paslivec, pres. Andrej Vidrič, tajnik, Prof. Rafael Zupaneč, Anton Gabrenja, blagajnik.

VABILO

na majniško veselico, katero priredi socialistični klub v Yale, Kans. dne 1. maja ob 3 uri popoldne, v dvorani sodr. Anton Rurparja.

Igralo bo 6 godcev, kar znači, da bo godba prvega razreda.

Za dobro pivo, smodke, sodo vodo in ostalo pijačo bo preskrbljeno.

Vstopnina za moške 50c.; ženske so vstopnine proste. Tickete se bo prodajalo 6 za 25c.

Ker je 1. majnik delavski praznik naj torej nihče ne zamudi te prilike.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

MOLOH PROFITA ŽRE IN ŽRE ...

Še ni izputela kri na kapitalističnem morišču v New Yorku, kjer je čez sto deklet in ženš dalo svoja življenja za sveti profi, že je počila vest o novih umorih na debelo, topot zopet med premogarji.

V enem samem dnevu, zadnje sobote 8. aprila, je zopet usmrčenih do 300 premogarjev. V Prince - Hancock - premogokopu v Throop blizo Serantona, Penna. je nastal ogenj, kateri je zadušil 78 premogarjev. Rešitev je bila nemogoča, kajti plamen je zaprl vse izhode. Šestindesetdeset trupel so že dobili na površje. Usmrčeni delavci so večinoma inozemci.

Drugi umor se je izvršil v Banner-premogokopu, Littleton, Ala. V rovnu so eksplozirali plini in usmrčenih je čez 150 premogarjev. Žrtve so večinoma črne in velika večina med njimi so bili državni kaznjenci.

V obeh slučajih bo sedaj zopet "preiskava"!

Listu v podporo.

LaSalle, Ill.: Silvester Kramaršič 50c.

V Ameriki imamo dva sloju, ki nočeta delati. Eni so takozvani potepuhi, ki pri delaveih berajo za ostanke jedil; drugi so pa takozvani industrialni milionarji, ki delavce oropajo postavniim potom za njih zaslugek.

Sodrug! Naš list je naše najmočnejše orožje! Njeguemo ga! Podpirajmo in širimo ga! Agitirajmo, da bo "PROLETAREC" še večji in močnejši! Delavstvo brez svojega časopisa je kakor življenje brez solnca.

Importiran starokrajjski tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in zvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA,

1225 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR! POZOR!

IG. KUŠLJAN GOSTILNICAR

229-1st Ave., Milwaukee, Wis.

Ima najbolje pijačo in vedno pripravljeno priprizek; po zmernih cenah. - Lokalnini in potujoči rokajni dobrodošli!

Velika prodaja!

Za \$85.000 blaga, oblek, sukenj, hlač in potrebnin za moške, moramo razprodati po tvorničkih cenah najkasneje v 30 dneh, da naredimo prostor za spomladansko zalogo.

Sodrugil Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo"!

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večjo zalogo ur, veriže, prstanov in drugih dragotin. Izvrajuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Obiščite ga!

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Ispravniška preiskava brezplačno - plačati je le zdravila, 1924-26 Blue Island Ave., Chicago. Za dne uru. Od 1 do 9 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicage živeti bolniki naj pišejo slovenski.

Za dobre fotografije SE OGLASI pri

dobropoznanemu fotografu, ki izdeluje vsakovrstne in najfinješe

slike: otroke, družine, skupine, ženitve in društvene skupine.

Fotografira tudi zvečer po naročilu.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLACE.

TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1893

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klubov in najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kratvat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE JURI MAMEK,

1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Advertisement for shoes. Skladišče čevljev za dame, moške in otroke. Domača trrdka. Izdeluje nove čevlje po meri in prevzame vsa popravljajna dela, spadajoča v čevljarstvo obrt! Za obila naročila se priporoča st. občinstvo. JOSIP JECMENJAK, lastnik. 1831 So. Centre Ave. Chicago, Ill.

NAJBOLJŠA KUHINJA!

Billiards, Pool Table, Preučilšča za potnike.

Jedi pripravljene po domače. Odrpto po dnevi in po noči.

P. Perič, 1412 W. 18. St., Chicago, Ill. Telefon Canal 2408

ALOIS VANA - izdelovatelj -

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1337 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

Jako važno vprašanje?

"Ali sem že poslal zaostalo naročnino na "Proletarca"?" Še ne!